

ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ
ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ
ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՄԱՐԱԿԵՆՏՐ

**ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԵՎ
ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄ.
21-րդ դարի մարտահրավերներ
և հնարավորություններ**

**DEVELOPMENT OF ECONOMY AND SOCIETY:
Challenges and Opportunities of 21st Century**

**РАЗВИТИЕ ЭКОНОМИКИ И ОБЩЕСТВА:
ВЫЗОВЫ И ВОЗМОЖНОСТИ 21-ого века**

ՀՊՏՀ 27-ՐԴ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎ

2017 թ., նոյեմբերի 22-24

Երևան 2018

ՀՏԴ 330:06
ԳՄԴ 65
S 778

Հրատարակվում է
ՀՊՏՀ գիտական խորհրդի որոշմամբ

Խմբագրական խորհրդի նախագահ՝

ԿՈՐՅՈՒՆ ԱԹՈՅԱՆ

ՀՊՏՀ ռեկտոր, Կ.գ.դ., պրոֆեսոր

Խմբագրական խորհուրդ՝

- ԴԻԱՆԱ ԳԱԼՈՅԱՆ** - ՀՊՏՀ միջազգային տնտեսական հարաբերությունների ամբիոնի վարիչ, Կ.գ.դ., դոցենտ
ՍՈՒՐԵՆ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ - ՀՊՏՀ բնօգտագործման տնտեսագիտության ամբիոնի վարիչ, Կ.գ.դ., պրոֆեսոր
ԱՇՈՏ ՄԱԹԵՎՈՍՅԱՆ - ՀՊՏՀ հաշվապահական հաշվառման և աուդիտի ֆակուլտետի դեկան, Կ.գ.դ., պրոֆեսոր
ԽՈՐԵՆ ՄԻՆԻՔԱՐՅԱՆ - ՀՊՏՀ գիտության և ասպիրանտուրայի բաժնի պետ, Կ.գ.թ., դոցենտ
ԱՇՈՏ ՍԱԼԵԱԶԱՐՅԱՆ - ՀՊՏՀ ֆինանսների ամբիոնի վարիչ, Կ.գ.դ., պրոֆեսոր
ՎԱՐԴԱՆ ՍԱՐԳՍՅԱՆ - ՀՊՏՀ տնտես. ինֆորմ. և տեղեկ. համակ. ամբիոնի վարիչ, Կ.գ.դ., պրոֆեսոր
ՅՈՒՐԻ ՍՈՒՎԱՐՅԱՆ - ՀՊՏՀ կառավարման ամբիոնի վարիչ, ՀՀ ԳԱԱ ակադ., Կ.գ.դ., պրոֆեսոր
ԳԱԳԻԿ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ - ՀՊՏՀ պրոռեկտոր, Կ.գ.դ., պրոֆեսոր

ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄ. 21-րդ դարի մարտահրավերներ և
S 778 հնարավորություններ: ՀՊՏՀ 27-րդ գիտաժողովի նյութեր / ՀՊՏՀ: - Եր.: Տնտեսագետ,
2018, 780 էջ:

ՀՏԴ 330:06
ԳՄԴ 65

ISBN 978-9939-61-177-8

© «Տնտեսագետ» հրատարակչություն, 2018 թ.

ՈՂՋՈՒՅՆԻ ԽՈՍՔ

Գիտաժողովի հարգելի՛ մասնակիցներ,

շնորհավորում եմ բոլորիս Հայաստանի պետական տնտեսագիտական համալսարանի 27-րդ գիտաժողովի բացման առթիվ և ցանկանում եմ շնորհակալություն հայտնել գիտաժողովի բոլոր մասնակիցներին, ովքեր հեղափոխություն են ցուցաբերել տնտեսության և հասարակության զարգացմանն առնչվող հրապարակապ հարցերի նկատմամբ:

Մեր համալսարանի տարեկան գիտաժողովները գեղեցիկ ավանդույթ են դարձել, բայց ես ուրախությամբ եմ նշում, որ դրանց կողքին այսօր առկա են մեր համալսարանի գիտական գործունեությունն արտացոլող այլ ձևաչափեր նույնպես: Հպարտությամբ եմ նշում, որ հեղափոխական համալսարան դառնալու և մեր պետության տնտեսական կյանքին մասնագիտական մասնակցություն ունենալու իմ տեսլականը կամաց-կամաց կյանքի է կոչվում: Համալսարանի «Ամբերդ» հեղափոխական կենտրոնի գործունեությունն այսօր տալիս է նշանակալի արդյունքներ. այսօրեղ ոչ միայն իրականացվում են հանրապետության տնտեսական արդիական հիմնախնդիրների վերաբերյալ հեղափոխություններ, այլև կենտրոնի աշխատակիցները բուհի դասախոսական կազմի ներկայացուցիչների հետ, որպես փորձագետներ, հանդես են գալիս համապետական քննարկումներում:

Մինչ տարեկան գիտաժողովի կազմակերպումը գիտական սեմինարների ձևաչափերով հանդես եկան մեր ամբիոնները՝ շնորհանդեսներով ներկայացնելով իրենց ուսումնասիրության առանցքում առկա թեմաները: Այս ուսումնական տարվանից տրվեց գիտաուսումնական լաբորատորիաների մեկնարկը, ինչը գիտական դրամաշնորհներ, գիտաուսումնական խմբեր և գիտահեղափոխական կյանքի աշխուժացմանը միտված այլ ձևաչափեր ներդնելու մեր մոտեցումների հրաշալի շարունակությունն է:

Համալսարանի տարեկան գիտաժողովը ես հատկապես կարևորում եմ ակնկալիքով, որ այն պետք է վեր հանի մեր հավաքական գիտական ներուժը, ցույց տա համալսարանում գիտական կյանքի որակական փոփոխությունը և դառնա հեղափոխ գործունեության յուրօրինակ ուղենիշ: Այս գիտաժողովի հիմքում տնտեսության և հասարակության զարգացման հարցերն են, որոնք ի ցույց են դնում մեր դարաշրջանի մարտահրավերներն ու հնարավորությունները: Իսկապես, սրանք այնքան փոխկապակցված և կարևոր հարցեր են, որոնք չպետք է անտարբեր թողնեն տնտեսագետներին, չէ՞ որ չի կարող լինել հասարակական զարգացման որևէ մակարդակ՝ առանց կենսունակ տնտեսության:

Հուսով եմ, որ գիտաժողովը՝ իր բաժանմունքներով և կլոր սեղաններով, հնարավորություն կտա մասնագետներին ներկայացնելու իրենց մոտեցումները, բացահայտելու գիտաժողովի խորագրում արտացոլված թեման՝ իր բոլոր շերտերով և նրբություններով: Այնպես որ, արգասաբեր և աշխույժ աշխատանք եմ մտադրում Ձեզ:

Շնորհակալ եմ ուշադրության համար:

ԿՈՐՅՈՒՆ ԱԹՅԱՆ
ՀՊՏՀ ռեկտոր, պրոֆեսոր

with the aim of mastering the best models and minimizing the negative consequences. For this reason, this article examines the experience of carrying out the industrial policy of developed countries and BRICS countries with the aim of introducing this experience within the framework of the EAEU.

ԶՈՅԱ ԹԱԴԵՎՈՍՅԱՆ

Տնտեսագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր, ՀՊՏՀ

ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԻՆՈՎԱՑԻՈՆ ԱՌԱՋՆԱՀԵՐԹՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Հիմնաբառեր. Չինաստան, աճի տեմպ, սոցիալիզմ և շուկա, ինովացիոն տնտեսություն, գիտական կենտրոն, արդյունաբերական արդիականացում, հատուկ տնտեսական գոտի, գիտական պարկ, չորս արդիականացումներ

XX դարի երկրորդ կեսից սկսվեց անցումը սոցիալ-տնտեսական զարգացման ինովացիոն (նորարարական) ուղուն: Դա յուրաքանչյուր երկրի համար ապահովում է որակապես նոր մակարդակ և մրցունակություն: Մի շարք զարգացող երկրներ ձգտում են արդյունավետ գիտական քաղաքականության իրականացման, օտարերկրյա գործնական փորձի փոխառնմամբ՝ ինովացիոն ներուժի հնարավորինս արագ ձևավորման: Չինաստանն ինովացիոն ռազմավարության իրականացման ոլորտում ամենահաջողված երկրներից մեկն է, որտեղ գիտության որակի, տեխնոլոգիաների և շուկայական մեխանիզմների կիրառումը հնարավորություն է տվել արագացնելու գիտահետազոտական մշակումների առևտրայնացումը և դրա շնորհիվ դառնալու զարգացած երկրների գլխավոր մրցակիցը:

Գլոբալ մրցակցության պայմաններում համաշխարհային տնտեսական ասպարեզում առաջատար դիրքեր զբաղեցնելու հավակնություններ ունեցող երկրներից պահանջվում է ինովացիոն զարգացման բարձր մակարդակ: Այն երկիրը, որը փող չի ծախսում սեփական ինովացիաների վրա, «կերակրում» է ուրիշի տնտեսությունը:

Այդ առումով, Չինաստանը չի թաքցնում առաջատար ինովացիոն գերտերություն դառնալու իր հավակնությունները: Վերջին քսան տարիների ընթացքում, ապահովելով տնտեսական աճի բարձր տեմպեր (տարեկան 9-10%), սկսած 2010 թ., Չինաստանին հաջողվել է ՀՆԱ արտադրության ծավալով աշխարհում զբաղեցնել երկրորդ հորիզոնականը՝ միաժամանակ մնալով խոշորագույն արտահանող առաջատար երկիր, հետևում թողնելով ԱՄՆ-ին և Գերմանիային: Ըստ Համաշխարհային բանկի տվյալների՝ 2015 թ. Չինաստանն արտադրել է համաշխարհային ՀՆԱ-ի 14.8%-ը: Դա 2.5 անգամ գերազանցում է Ճապոնիայի և 3.2 անգամ՝ Գերմանիայի համապատասխան ցուցանիշը¹:

¹ <http://businessviews.com.ua/ru/economy/id/krupnejshie-ekonomiki-mira-1540/>

Տնտեսական աճի տեմպերը 9% մակարդակում պահպանելու և բնակչության եկամուտները բարձրացնելու համար չինական ընկերությունները պարտադրված են մշակելու, արտադրելու և արտահանելու ամենաժամանակակից և որակյալ արտադրանքը:

Անհրաժեշտ է փաստել, որ Չինաստանը գիտատեխնիկական զարգացման նկատմամբ դրսևորել է հետևողական և աստիճանական մոտեցում, սակայն ինովացիաները կյանքի է կոչել ստիպողաբար՝ հաղթահարելով քաղաքական-տնտեսական յուրաքանչյուր հաջորդ փուլում երկրի առջև ծառայող դժվարությունները: Այդ տեսանկյունից, կարելի է առանձնացնել Չինաստանի ժողովրդական Հանրապետության ինովացիոն տնտեսության զարգացման երեք փուլ՝ սկսած 1949-ից մինչև ներկա ժամանակաշրջանը:

Առաջին փուլն ընդգրկում է 1949-1980-ական թթ. կեսերը, որը բնութագրվում է որպես «ոչ ազատական» քաղաքական համակարգ՝ ակտիվ արդյունաբերականացմամբ և ազգային տնտեսական մոդելի ձևավորմամբ: Սոցիալիստական պլանային վարչակարգի պայմաններում Չինաստանում գերակշռում էր ինովացիաներ ստեղծելու գծային, աստիճանակարգային (հիերարխիկ) մոդելը՝ տնտեսության արդիականացման գործում պետության մեծ դերակատարությամբ: Տարբեր վարչական կազմավորումներում ստեղծվում էին գիտահետազոտական ինստիտուտներ, որոնք լուծում էին նաև ինովացիոն խնդիրներ: Այդ առումով, հսկայական էր գիտությունների ակադեմիայի դերը, որը, մի շարք այլ գիտական կենտրոնների հետ մեկտեղ, իրականացնում էր հիմնարար հետազոտություններ: Ճյուղային նախարարությունների հովանու ներքո ստեղծվել էին նաև արդյունաբերական, գիտահետազոտական ինստիտուտներ, որոնք իրացնում էին կիրառական նախագծերն ու մշակումները:

Ինովացիոն աստիճանակարգության հաջորդ մակարդակում ներկայացված էին տարածաշրջանային պետական գիտական կենտրոնները, որոնք լուծում էին տեղական նշանակության խնդիրներ: Բարձրագույն կրթությունը, լինելով հարաբերականորեն թույլ՝ խաղում էր երկրորդական դեր, միայն երբեմն էր համագործակցում հետազոտական ինստիտուտների հետ: Բուհական համակարգն այդ ժամանակ զբաղված էր բարձրորակ կադրեր պատրաստելու առաջնահերթությամբ և, փաստորեն, գիտահետազոտական աշխատանքներով չէր զբաղվում:

Ինչ վերաբերում է տեխնոլոգիական ինովացիաների և ինովացիոն ապրանքների շուկա դուրս բերելուն, ապա տնտեսության պլանային բնույթին համապատասխան, այդ գործառույթն իր վրա վերցրել էր պետությունը:

Մեկ այլ բնութագրիչ երևույթ ևս առկա էր. ինովացիոն մշակումները, մի շարք դեպքերում, իրենց վրա կրում էին ՉԺՀ իշխող դասի քաղաքական առաջնահերթությունները: Ուստի ինովացիոն քաղաքականությունը նպատակաուղղված էր ոչ այնքան ռազմավարական առաջխաղացմանը, որքան ներքին և արտաքին կայունության ապահովմանը:

Իհարկե, նման համակարգը չէր կարող խուսափել պլանային տնտեսության ավանդական ճախողումներից: Մասնավորապես՝ ձեռնարկությունները կողմնորոշված էին դեպի արտադրության զարգացման էքստենսիվ ուղին և շահագրգռված չէին իրենց գործունեության արդյունքների արդյունավետության, շահութաբերության մակարդակների

բարձրացման, մտավոր սեփականության և հեղինակային իրավունքի պաշտպանության մեջ: Ի վերջո, կարելի է եզրակացնել, որ այս փուլում ՉԺՀ-ը լրջագույն ինովացիոն խնդիրներ իր առջև չէր դրել, այլ ձգտում էր ստեղծել հարաբերականորեն ժամանակակից արդյունաբերական տեխնոլոգիական հիմք:

Սակայն, Չինաստանի քաղաքական և տնտեսական համակարգերի զարգացմանը զուգահեռ, ինչպես նաև, կապված նոր գլոբալ մարտահրավերների հետ, երկրի ղեկավարությունը ստիպված էր արմատապես փոփոխել ինովացիաների խթանման մոտեցումները՝ չիրաժարվելով պետական վերահսկողությունից և կարգավորումից:

Երկրորդ փուլն ընդգրկում է 1970-ական թթ. վերջերից մինչև 2000-ական թթ. կեսերը: Այս փուլը բնութագրվում է արդյունաբերության արդիականացմամբ և աշխատանքի բաժանման համաշխարհային համակարգին ինտեգրմամբ:

Չինաստանում իրականացվեցին բարեփոխումներ, որոնք թույլ տվեցին անցում կատարել տնտեսության խորհրդային մոդելից սոցիալիստականին՝ հաշվի առնելով երկրի առանձնահատկությունները: Չինաստանի կոմունիստական կուսակցությունը պետականը և շուկան ընդունեց որպես տնտեսության կարգավորման միջոցներ, այլ ոչ թե գաղափարական և տնտեսական հակադրություններ: Այնուհանդերձ, տնտեսության առաջատար և ռազմավարական ճյուղերը շարունակեցին մնալ պետական վերահսկողության ներքո:

Բարեփոխումներն իրականացվում էին Չինաստանի համար ոչ բարենպաստ միջավայրում, քանի որ երկիրը չունեց միջազգային դաշնակիցներ: Ե՛վ Արևմուտքի, և՛ ԽՍՀՄ-ի հետ երկիրը, փաստորեն, գտնվում էր թշնամական հարաբերությունների մեջ: Այդ իրավիճակում Չինաստանը հրաժարվեց պրոլետարական ինտերնացիոնալիզմից և ընտրություն կատարեց՝ հոգուտ «չինական միասնության» գաղափարի: Մասնավորապես՝ երկրի իշխանությունները դիմեցին չինական էթնիկական բիզնեսի արտասահմանյան ներկայացուցիչներին՝ կոչ անելով օգնել հայրենիքին, ընդ որում, ոչ առանց շահադիտական նպատակների: Ներդրողները պետք է օգտվեին մեծ արտոնություններից: Հայրենակիցների կողմից ստեղծված ձեռնարկությունները մի քանի տարի ամբողջությամբ ազատվում էին հարկերից, բացի դրանից, նրանց տրամադրվում էր էժան աշխատուժ, որի օգտագործման համար ևս հարկեր չէին վճարվում: Դա մի քանի անգամ ավելի էժան էր Հոնկոնգի և Թայվանի աշխատուժից, որը սովոր էր աշխատելու խստագույն կարգապահության պայմաններում:

Ինովացիոն փորձաքննության իրացման նպատակով երկրում ստեղծվեցին 18 հատուկ տնտեսական գոտիներ, որոնց տրվեցին ինովացիոն և հարկային արտոնություններ: Դրանք էլ դարձան Չինաստանի «աճի կետերը» և օտարերկրյա կապիտալի ձգողության կենտրոնները: Բարեփոխումների իրականացման 30 տարիների ընթացքում Չինաստանը ներգրավեց 860 մլրդ ԱՄՆ դոլարի հասնող օտարերկրյա ուղղակի ներդրումներ: Այդ նույն ժամանակահատվածում ստեղծվեցին օտարերկրյա կապիտալի մասնակցությամբ 650 հազար ձեռնարկություններ, որոնք ոչ միայն վերացրին տնտեսության մի շարք ճյուղերի կախվածությունը ներմուծումից, այլև դարձան համաշխարհային շուկայում ապրանքների առաջատար մատակարարներ: Արդյունքում Չինաստանը բարձրտեխնոլո-

գիական մեքենաշինական արտադրանքի մատակարարման գծով առաջատար դիրքեր գրավեց՝ 2002թ. ապահովելով արդյունաբերական ապրանքների արտահանման 500% աճ¹:

1982 թ. ընդունվեց սոցիալ-տնտեսական ոլորտում ինովացիաների հատուկ ծրագիր կամ, այսպես կոչված, հարձակողական պլան: Նման «հարձակման» արդյունքը եղավ գիտական պարկերի ձևավորումը, որոնք պետք է հաղթահարեին Չինաստանի գիտատեխնիկական հետամնացությունը՝ Արևմուտքի առաջատար երկրների համեմատությամբ: 1985 թ. առաջին գիտատեխնիկական պարկը ստեղծվեց Շենչժենում, որը դարձավ տեխնոլոգիաների և ինովացիաների աղբյուր: Տասը տարվա ընթացքում այստեղ ստեղծվեցին ավելի քան 90 տեխնոլոգիաներ և ապրանքներ: Չինական «Չույժեն» ինտեգրված համակարգչային համակարգը, «Քսենտոն» փոքրածավալ ռենտգենյան սարքը աշխարհում ճանաչվել են լավագույնը:

1985 թ. Չինաստանում տարածում է ստացել նաև վենչուրային ֆինանսավորումը: Ընդհանուր առմամբ, վենչուրային ընկերությունների կողմից կատարված ներդրումների ծավալը 2004 թ. հասավ 3.5 մլրդ ԱՄՆ դոլարի²:

Տնտեսության արդիականացման սկզբնական փուլում ձևավորվել էր տնտեսության զարգացման երկարաժամկետ ռազմավարություն, որը հենվում էր տեխնոլոգիաների ներմուծման, արտահանման գոտիների, գյուղատնտեսական շրջաններում աշխատատեղերի ստեղծման, քաղաքաշինության և ներքին պահանջարկի բարձրացման, ենթակառուցվածքների շինարարության վրա:

1986 թ. մարտին ընդունվեց «863» ծրագիրը, որի նպատակը բարձր տեխնոլոգիաների զարգացումն էր, այն հաշվով, որ 2000 թ. հետո հող նախապատրաստվի երկրի տնտեսության կայուն զարգացման համար: Ծրագրում գերակա ճանաչվեց ութ ոլորտ, այդ թվում՝ էներգետիկական, ավտոմատիկական, տիեզերքի յուրացումը, բիոտեխնոլոգիաները, նորագույն նյութերը, IT տեխնոլոգիաները, լազերները և համաաշխարհային օվկիանոսի յուրացումը:

Եվ, վերջապես, **երրորդ փուլը** (2000-ական թթ. կեսերից մինչև ներկա ժամանակաշրջանը) կապված է նորամուծությունների զարգացման հետ: Այդ նպատակով Չինաստանի ղեկավարությունն առանձնացրեց մի շարք առավել կարևոր խնդիրներ՝

- նոր արդյունաբերական երկրին հարիր տնտեսական բազայի ձևավորում,
- սեփական նորամուծությունների զարգացման համար բարենպաստ քաղաքական միջոցառումների մշակում և իրականացում,
- բազային գիտատեխնիկական համակարգի ձևավորում:

Ի դեպ, վերջին 10-15 տարիներին Չինաստանը մշտապես ավելացնում է գիտության ֆինանսավորումը, և պատահական չէ, որ 2016 թ. այդ ոլորտում կատարված ներդրումների ծավալը կազմել է 234 մլրդ ԱՄՆ դոլար՝ 2000 թ. 12.9 մլրդ դոլարի դիմաց: Ներկայումս ՀՆԱ-ում ԳՀՓԿԱ ծախսերի բաժինը 2000 թ. 1.52%-ից հասել է 2.11%-ի³:

¹ Кириллов С., Инновация в Китае - развивать и покупать, <http://www.chinapro.ru/rubrics/2/1925>

² Инновации в строю, // <http://www.kommersant.ru/doc/666549>

³ <http://russian.cri.cn/news/homeList/380/20171011/36844.html>

Գիտատեխնիկական զարգացումը դեռևս 1978 թ. հայտարարված «Չորս արդիականացում» ծրագրի բաժիններից մեկն է:

Այսպիսով՝ տեխնոլոգիական ինովացիաները չինական տնտեսության կայուն զարգացման հրամայականներից են: Վերջին երկու տասնամյակների ընթացքում Չինաստանի կողմից կապիտալի անբավարարության հիմնախնդիրը լուծելու նպատակով ներգրավված օտարերկրյա ուղղակի ներդրումները դարձել են նոր գաղափարներ, նոր տեխնոլոգիաներ և նոր փորձ ստանալու գործիքներ: Արևմտյան նորդրողներին Պեկինն առաջարկել է «Չինական շուկայի հասանելիություն՝ ժամանակակից տեխնոլոգիաների փոխանակման դիմաց» բանաձևը: Առևտրի համաշխարհային կազմակերպությանն անդամագրվելուց հետո Չինաստանը ձգտում է օտարերկրյա ներդրումներն ուղղել բարձրտեխնոլոգիական և բարձր ավելացված արժեք ստեղծող ճյուղեր:

Առանձնահատուկ ջանքեր ներդնելով արտահանման խթանման ուղղությամբ՝ երկիրը ձգտում է ստացված արժույթային հասույթը ծախսել օտարերկրյա տեխնոլոգիաների գնման վրա: Դրան զուգահեռ, ստեղծվել է համաշխարհային մակարդակի գիտատեխնիկական բազա: Բավական է փաստել, որ Չինաստանը ԳՀՓԿԱ վրա կատարվող ծախսերի գծով աշխարհում գրավում է երկրորդ տեղը:

Համակարգչային արտադրանքի արտահանման ծավալը 2004 թ. առաջին անգամ հասեց հարյուր միլիարդի սահմանը և կազմեց 129.652 մլրդ դոլար: 2016 թ. այդ նույն ապրանքախմբի արտահանման ծավալը կազմել է 553.169 մլրդ դոլար¹: Դրանում հիմնական դեր են խաղացել փոքր և միջին ձեռնարկությունները, որոնք տեխնիկական ինովացիաների իրացման առումով ամենադինամիկ տնտեսական օղակներն են:

ЗОЯ ТАДЕВОСЯН

ИННОВАЦИОННЫЕ ПРИОРИТЕТЫ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ПОЛИТИКИ КИТАЯ

Ключевые слова: Китай, темпы роста, социализм и рынок, инновационная экономика, научный центр, промышленная модернизация, специальная экономическая зона, научный парк, четыре модернизации

Начиная со второй половины XX века начался переход на инновационный путь социально-экономического развития. Это обеспечивает качественно новый уровень и конкурентоспособность для каждой страны. Ряд развивающихся стран стремятся посредством осуществления эффективной научной политики, обмена иностранной практики как можно быстрее создать достаточный инновационный потенциал. Китай является одной из самых успешных стран в реализации инновационной стратегии, где использование научного качества, технологий и рыночных механизмов дало возможность ускорить коммерциализацию научных исследований и тем самым стать главным конкурентом развитых стран.

¹ http://trademap.org/Country_SelProductCountry_TS.aspx?nvpm=1|156|||85||2|1|1|2|2|1|2|1|1

ZOYA TADEVOSYAN

INNOVATION PRIORITIES OF ECONOMIC POLICY OF CHINA

Key words: China, world economy, socialism and market, innovation economics, research center, industrial modernization, special economic zone, Science Park, quarterly modernization

The transition to the innovative path of social-economic development started from the second half of the twentieth century. This provides a qualitatively new level and competitiveness for each country. A number of developing countries seek to create sufficient innovative capacity through the implementation of effective scientific policy and exchange of foreign practices. China is one of the most promising countries in the world of innovation strategies, in which the use of scientific quality, technologies and market mechanisms gave an opportunity to speed up commercialization of scientific research and thereby become the main competitor of developed countries.

СЕРГЕЙ ИГНАТОВ

Соискатель, АГЭУ

ПЕРСПЕКТИВЫ И ПУТИ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИНТЕГРАЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ И ВОВЛЕЧЕНИЯ ПИИ В ЭКОНОМИКУ АРМЕНИИ

Ключевые слова: прямые иностранные инвестиции (ПИИ), глобальные цепочки создания стоимости (ГЦСС), цепочки создания стоимости ЕАЭС, восходящие и нисходящие связи в ГЦСС

Армения и другие страны – члены ЕАЭС, как показывают тенденции, за последние почти три десятилетия, будучи в разной степени вовлеченные в ГЦСС, не получили таких экономических выгод, как некоторые развивающиеся страны. Основными причинами можно считать технологическую отсталость многих производств, низкий уровень ПИИ по отношению к ВВП, отсутствие как национальных, так и единой для ЕАЭС, стратегий повышения уровня участия в ГЦСС. В связи с тем, что накопленные ПИИ в стране и ее уровень участия в мировых цепочках создания стоимости взаимосвязаны, в статье предлагаются концептуальные подходы инвестиционного сотрудничества стран-членов ЕАЭС, для осуществления переходостран ЕАЭС с восходящих к нисходящим связям участия в ГЦСС.

Конец XX и начало XXI столетий характеризуются более интенсивными процессами региональной экономической интеграции, которые охватывают не только развитые стра-